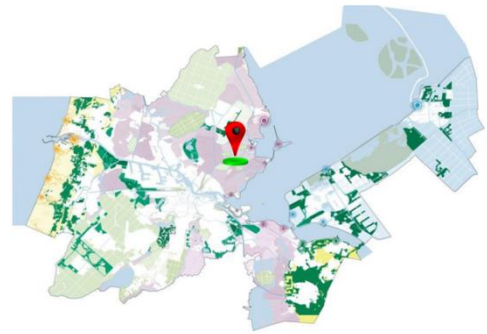


## Landschapsverhalen van de Metropoolregio Amsterdam

### Natuurherstel in Waterland

Landschapstype: veenweidelandschap  
Gebied: Waterland  
Informatie: Louis Boersma, IVN Waterland



#### Inleiding in een notendop

In Waterland zijn verschillende voormalige (natte) grasweides voor de veeteelt teruggegeven aan de natuur. Gevarieerde rietvelden en ruige weiden met kronkelende watergangen kenmerken het landschap. In een rietveld in het Purmerbos ontmoeten we Louis Boersma. Hij is met een club IVN'ers bezig met het maaien en afvoeren van riet. IVN Waterland heeft 9 ha. rietveld van Staatsbosbeheer geadopteerd en beheert dit met vrijwilligers. Louis coördineert de beheergroep, is natuurgids en -docent en voormalig voorzitter van IVN Waterland. Zo'n kleine 30 jaar geleden heeft hij een groencursus gedaan bij IVN Waterland en van lieverlee heeft hij zich breed ontwikkeld, van het inventariseren van soorten met natuurkenners tot het overdragen van kennis aan de jeugd.

#### Historie in vogelvlucht

Waterland is een soort openluchtmuseum van het authentieke (natte) veenweidelandschap. Het gebied is zo'n 1.000 jaar geleden ontgonnen voor de landbouw (vooral de akkerbouw). Langs veenstroompjes en op hoge veenbulten werden dorpjes gesticht. Hierbij werden de lage gedeelten in het veenlandschap en de waterpartijen verder uitgediept. Met de gewonnen grond werden oevers opgehoogd en huizen gebouwd. Door de vernatting werden van lieverlee steeds meer gronden ongeschikt voor de akkerbouw en werd het gebied alleen geschikt voor de veeteelt. In gebieden als Varkensland en Oost-Waterland is karakteristieke combinatie van weiden en bebossingen nog goed te zien. Vooral Oost-Waterland met de prachtige dorpskernen Broek in Waterland en Zuiderwoude herbergen nog steeds het authentieke, weidse veenweidelandschap.

#### Een levendig landschap

Het gevarieerde weidelandschap met afwisseling van rietvelden, waterpartijen en kleine bosjes herbergt een hoge biodiversiteit. In het Purmerbos kan je goed zien dat het afwisselende landschap er voor zorgt dat een robuuste voedselketen ontstaat. Vele insecten (waaronder verschillende libellen en juffers) zijn voedsel voor een breed palet aan vogels (o.a. baardman, rietgors en kleine karekiet). Deze kleine vogels zijn op hun beurt een heerlijk hapje voor roofvogels (o.a. bruine kiekendief, kerkuil en sperwer). Op de uitgestrekte weidegebieden van Waterland vind je weidevogels zoals de kievit, tureluur en scholekster.



## Verbeeldende verhalen

### ***Jeugdige natuurbeleving***

Zoals bij zovele actieve natuurliefhebbers is het zaadje bij Louis al gekiemd in de vroege jeugd. Wonend in Amsterdam trok hij er met zijn oudere broer geregeld op uit. Op ontdekking in de stadsnatuur; waar altijd wat te beleven viel! Zo zaten ze een keer met de verrekijker naar vogels te turen bij De Nieuwe Meer. Vlakbij ligt een volkstuinpark waar twee ransuilen werden gespot. Na goed kijken bleken er zo'n 20 uilen in een grote conifeer te zitten! Ze vertelden dat aan een mevrouw die daar woonde, maar die bleek er geen enkel besef van te hebben. Het 'leren' kijken in de natuur is iets wat deze mevrouw niet gegeven was, maar voor Louis was dit een van de jeugdherinneringen die aanzette tot zijn verwondering voor de natuur.

### ***Beheren zet aan tot leren***

Louis coördineert een beheergroep met ca. 30 vrijwilligers. Het is een gemêleerd gezelschap van verschillende leeftijden en verschillende achtergronden. Lekker bezig zijn in het groen is iets wat veel mensen aanspreekt tegenwoordig. De handen uit de mouwen, het hoofd leeg maken en genieten van de natuur en frisse buitenlucht. 'Ondertussen leer je steeds meer over de natuur en ga je allerlei verbanden leggen'. Hierdoor groeit het bewustzijn over de waarde van natuur en voel je je eigenaar en beschermer. Door dit uit te dragen naar familie en vrienden groeit de maatschappelijke betrokkenheid voor natuur en landschap. Bovendien kan er gebruik gemaakt worden van de verschillende kennis en kunde in de groep. Een mooi voorbeeld zijn de informatieborden die geplaatst zijn bij de rietlanden. Deze zijn gemaakt door een vormgever, tekstschrijver en fotograaf uit de beheergroep.



### ***Gevoel van eigenaarschap***

Het Purmerbos is ca. 30 jaar geleden aangelegd op een voormalig agrarisch weidegebied. Nu is het een prachtig gevarieerd natuurgebied met in het natuurdeel moeras met rietland en natte bossen. In het moerasgebied zijn verschillende verlande sloten weer uitgegraven om de natte natuur te bevorderen. IVN Waterland is van begin af aan betrokken geweest bij de ontwikkeling van het Purmerbos en speelt een actieve rol in het beheer en onderhoud. Hierdoor is een gevoel van eigenaarschap en trots ontstaan wat breed wordt uitgedragen in de lokale samenleving. Het Purmerbos heeft door de afwisseling en verschillende ontwikkelingsstadia een hoge educatieve waarde. Doordat het vlakbij Purmerend ligt is het een gekende wandelplek en excursielocatie. 'Mensen leren hier de natuur echt zien, en dit draagt bij aan inzien (van natuurwaarden) en ontzien (van schadelijke activiteiten)'.

### ***Van Gucci-girl tot natuurliefhebber***

Dat het beleven van de natuur bijdraagt aan de binding met natuur kan Louis bevestigen aan de hand van een mooie anekdote. In 2008 heeft hij een groep kinderen uit groep 8 begeleid. Ze kwamen een praktijkles doen in de natuur waarbij verschillende proefjes werden gedaan, waaronder bodemonderzoek. Een van de scholieren was een deftig meisje met donkere gelakte haren met daarop een fancy zonnebril. Ze droeg modieuze kledij met witte handschoentjes en een Gucci-handtas. Niet direct de outfit van een natuurliefhebber zou je denken! Toen ze eenmaal aan de slag ging met de proefjes bloeide ze op tot een ware natuuronderzoeker. Gretig ging ze met haar handen in de grond en ze wilde alles weten over de bodemdierpjes. 'Zo zie je maar, direct contact met de natuur is belangrijk voor iedereen!'